

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____

Н. І. Василькова

5 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ЛІТЕРАТУРНА
МИКОЛАЇВЩИНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ)

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література,

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 українська мова та література

освітня програма Українська мова та література

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української літератури (Літературна Миколаївщина в європейському контексті)» для студентів галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 українська мова та література освітня програма Українська мова та література.

Розробник: Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент _____ (Родіонова І. Г.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 01 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О. С.)

«29» серпня 2018 р.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів –3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка 03 Гуманітарні науки	Вибіркова	
	Спеціальність 014 «Середня освіта» 035 Філологія		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (науковий проект: «Інноваційні методи та засоби вивчення літературно-краєзнавчого матеріалу», творчі завдання)	014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 035.01 Філологія Українська мова та література	<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	
Загальна кількість годин – 90 год.		<i>Семестр</i>	
		I-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.; самостійної роботи студента – 8 год.	Ступінь магістра	8 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		70 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка. Мова навчання – українська.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 20 год. – аудиторні заняття, 70 год. – самостійна робота (22% ~ 78%).

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
	Спеціальність 014 «Середня освіта»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання («Інноваційні методи та засоби вивчення літературно-краєзнавчого матеріалу», творчі завдання)	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
		1-й	
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		I-й	
	Ступінь магістра	Лекції	
		4 год.	
		Практичні, семінарські	
		8 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		78 год.	
Вид контролю: залік			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 90 год.: 12 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (13% ~ 87%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: сформувати у студентів розуміння історичних та культурних зв'язків рідного краю з історією і життям всієї нашої держави та інших країн, співставити минуле і сьогодення, тим самим краще досягнути сучасний стан літератури і культури.

Завдання курсу:

- удосконалити і систематизувати теоретичну та практичну підготовку магістрантів за рахунок ознайомлення студентів із зовнішніми та внутрішніми законами розвитку історії літератури, зокрема розкриття соціальної природи літератури, її зв'язків із суспільством;
- ознайомити з особливостями історичного розвитку літературного процесу на Миколаївщині XIX-XXI ст.;
- зорієнтувати магістрантів у перипетіях літературного процесу – регіонального, загальноукраїнського, загальноєвропейського, розуміти основні напрями його розвитку;
- сформувати професійні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи, а також специфічних дослідницьких векторів наукового пошуку, зокрема об'єктивно аналізувати нинішній стан літературного процесу;
- збагатити словниковий запас студентів новими термінами з фахової підготовки та розвивати навички використання системи основних понять і термінів сучасного літературознавства.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із нормами й канонами сучасного літературного дискурсу та вміння представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу «Літературна Миколаївщина в європейському контексті» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Історія української літератури», «Теорія літератури», «Психологія літературної творчості», «Історія світової літератури», «Проблеми міжкультурної комунікації», «Методика навчання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах (література)».

- Робоча програма навчальної дисципліни складається з 3-ох кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння використовувати професійно профільовані знання для аналізу й інтерпретації художнього, наукового тексту;
- знання фундаментальних дисциплін (теорії літератури) на діахронно-синхронному рівні як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі літературознавства;
- здатність проведення досліджень на належному рівні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями:*

I. Загальнопредметні:

1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.
2. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.
3. Уміння користуватися науковою, навчальною, довідковою літературою.
4. Уміння здійснювати відбір, аналіз, систематизацію та узагальнення фактичного матеріалу та інформації на основі різних її джерел.
5. Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній та науковій діяльності.
6. Уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію.
7. Володіння методикою створення усного й письмового наукового тексту за спеціальністю.

II. Фахові:

1. Уміння проводити міжлітературні та міжмистецькі паралелі.
2. Здатність розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця.
3. Уміння встановлювати співвідношення загальних явищ літературного процесу зі специфікою окремих видів та жанрів у регіональному та загальносвітовому виявленні.
4. Здатність виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі.
5. Уміння критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень методичної науки.
6. Здатність удосконалювати уявлення про оригінальну художню творчість та протилежні їй вияви, встановлювати характерні ознаки запозичення, наслідування і моделі власного шляху письменників.
7. Уміння аналізувати художні твори української літератури з погляду їх естетичної вартості, суспільного значення.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя

Тема 1. Становлення культури в Миколаєві XIX століття.

Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості

Тема 1. Історико-культурний дискурс в діяльності миколаївців у діаспорі.

Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини

Тема 1. Культурологічна поліфонія художніх текстів миколаївських авторів.

Тема 2. Концепція творчості миколаївських діячів культури.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	кон

1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя.						
Тема 1. Становлення культури в Миколаєві XIX століття.	30	2	4			24
	30	2	4			24
Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості						
Тема 1. Історико-культурний дискурс в діяльності миколаївців у діаспорі.	30	2	4			24
	30	2	4			24
Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини						
Тема 1. Культурологічна поліфонія художніх текстів миколаївських авторів.	16	2	2			12
Тема 2. Концепція творчості миколаївських діячів культури.	14	2	2			10
	30	4	4			22
Усього годин:	90	8	12			70

Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	кон	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя						
Тема. Становлення культури в Миколаєві XIX століття.	30	2	2			26
	30	2	2			26
Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості						
Тема 2. Історико-культурний дискурс в діяльності миколаївців у діаспорі.	30	2	2			26
	30	2	2			26
Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини						
Тема 1. Культурологічна поліфонія художніх текстів миколаївських авторів.	30		4			26
	30		4			26
Усього годин:	90	4	8			78

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя		
1	Тема 1. Особливості літературного процесу на Миколаївщині поч. XIX ст.	2
2	Театр корифеїв та Миколаївщина. Творчість С. Черкасенка та Дніпрової Чайки.	2
Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості		
3	Тема 1. Сильові концепції дебютантів на поч. XX ст.	2
4	Тема 2. Жанрово-сильова палітра прози 2-ї пол. XX ст.	2
Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини		
5	Тема 1. Миколаївська поетична школа: представники, здобутки.	2
6	Тема 2. Творчість російськомовних авторів Миколаївщини.	2
Разом:		12

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя		
1	Тема 1. Особливості літературного процесу на Миколаївщині поч. XIX ст.	2
Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості		
2	Тема 1. Сильові концепції дебютантів на поч. XX ст. Жанрово-сильова палітра прози 2-ї пол. XX ст.	2
Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини		
3	Тема 1. Миколаївська поетична школа: представники, здобутки.	2
4	Тема 2. Творчість російськомовних авторів Миколаївщини.	2
Разом:		8

6. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя		
1	Підготовка реферативних матеріалів про стильові манери С. Крижанівського, М. Лисянського, Л. Вишеславського, О. Полішкарова з елементами наукового дослідження.	14
2	Підготовка рефератів (доповідей, мультимедіапрезентацій) із заданої проблеми «Культурологічне краєзнавство» в системі підготовки філолога»	10
Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості		

3	Підготовка до контрольної роботи шляхом вивчення та систематизації матеріалу, що виноситься на самостійну роботу. Контрольна робота №1.	10
4	Підготовка рефератів, мультимедіапрезентацій за темою: «Корабельний край у творчості М. Божаткіна. Проза і драматургія А. Малярова. Драматичний доробок А. Вербеця»: європейський контекст	14
Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини		
5	Підготувати реферати на вибір: Театральне мистецтво і сучасна література. Постановки за творчістю «корифеїв» та представників «нової хвилі» (В.Босович). Сучасні пісні краю літературного походження (Т.Ярова, О.Нежигай, О.Сичов).	7
6	Мультимедіапрезентаційне дослідження: Літугрупування, видання і творчі спілки краю: риси та представники. Образотворче мистецтво краю і сучасна література (Є.Кибрик, В.Бахтов, А.Антонюк).	7
7	Підготовка до контрольної роботи шляхом вивчення та систематизації матеріалу, що виноситься на самостійну роботу. Контрольна робота №2.	8
Разом:		70

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Культурогенез Південного Побужжя		
1	Підготовка реферативних матеріалів про стильові манери С. Крижанівського, М. Лисянського, Л. Вишеславського, О. Полішкарова з елементами наукового дослідження.	14
2	Підготовка рефератів (доповідей, мультимедіапрезентацій) із заданої проблеми «Культурологічне краєзнавство» в системі підготовки філолога»	12
Кредит 2. Динамічна система розвитку культури краю: тенденції та особливості		
3	Підготовка до контрольної роботи шляхом вивчення та систематизації матеріалу, що виноситься на самостійну роботу. Контрольна робота №1.	12
4	Підготовка рефератів, мультимедіапрезентацій за темою: «Корабельний край у творчості М. Божаткіна. Проза і драматургія А. Малярова. Драматичний доробок А. Вербеця»: європейський контекст	14
Кредит 3. Поліфункціональний дискурс культури Миколаївщини		
5	Підготувати реферати на вибір: Театральне мистецтво і сучасна література. Постановки за творчістю «корифеїв» та представників «нової хвилі» (В.Босович). Сучасні пісні краю літературного походження (Т.Ярова, О.Нежигай, О.Сичов).	10
6	Мультимедіапрезентаційне дослідження: Літугрупування, видання і творчі спілки краю: риси та представники. Образотворче мистецтво краю і сучасна література (Є.Кибрик, В.Бахтов, А.Антонюк).	8
7	Підготовка до контр. роботи шляхом вивчення та систематизації матеріалу, що виноситься на самостійну роботу. Контрольна робота 2.	8

	Разом:	78
--	---------------	-----------

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – науковий проект: «Інноваційні методи та засоби вивчення літературно-краєзнавчого матеріалу», творчі завдання

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			КР 2	Накопич. бали/Сума
Крд.1	Крд.2	Крд.3	50*2=	300/100
60	60	80	100	

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Студент вільно володіє фактичним матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору; наводить переконливі аргументи на підтвердження власних суджень; виявляє особливі творчі здібності й здатність до оригінальних рішень, до перенесення набутих знань та вмій на нестандартні ситуації; ґрунтовно і повно дає відповіді на всі запропоновані питання.

Оцінка «добре» ставиться тоді, коли студент демонструє належні знання, самостійний підхід до інтерпретації літературно-мистецьких текстів; чітко й лаконічно

висловлює думки, але припускається певних неточностей у відповідях, не наводить приклади; виконує переважну більшість поставлених завдань (не менш як дві третини).

Оцінку «задовільно» отримує студент, котрий володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно; має бідну теоретико-літературну базу, використовує окремі приклади на підтвердження висловленого судження; у розкритті питань немає логічної послідовності.

Оцінка «незадовільно» ставиться тоді, коли студент не володіє теоретичними знаннями і практичними вміннями аналізу історико-літературних явищ, не може виконати жодного з поставлених питань.

При оцінюванні контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- “5” – 45-50 балів;
- “4” – 38-44 бали;
- “3” – 25-37 балів;
- “2” – 1-24 балів

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

Проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. Методичне забезпечення

1. Родіонова І. Г. Літературна Миколаївщина в європейському контексті: навчально-методичний комплекс. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. 56 с.
2. Родіонова І. Г. Літературне краєзнавство (Літературна Миколаївщина в європейському контексті. Навчально-методичні рекомендації та вказівки до самостійної роботи студентів). Миколаїв, 2018.

12. Рекомендована література

Базова

1. Ковалева О., Чистов В. Очерки культуры Южного Прибужья (от истоков до начала

- XX века): кн. первая: из прошлого культурной жизни на Николаевщине. Николаев: «Тетра», 2000. 236 с.
2. Ковалева О., Чистов В. Очерки культуры Южного Прибужья (от истоков до начала XX века): кн. вторая: Литература и театр. Николаев: «Тэтра», 2001. 284 с.
  3. Купцова В. Література рідного краю. Програма для середньої загальноосвітньої школи // Слово-диво. Науково-методичний вісник для вчителів української мови та літератури. Миколаїв: Науково-методичний центр, 1999. 22 с.
  4. Література рідного краю. Письменники Миколаївщини: Посібник-хрестоматія /Укладач і заг.ред. Н.Огренич. Миколаїв: Шамрай, 2003. 212 с.
  5. Літературна Миколаївщина в особах: Бібліографічний покажчик / За ред. В. Бойченка. Миколаїв: Ганна Гінкул, 2001. 96 с.
  6. Шкварець В., Мельник М. Історія рідного краю. Миколаївщина: Навчальний посібник. Миколаїв: МДГУ імені Петра Могили, 2004. 280 с.

Допоміжна

Наукова та методична література

1. Аркас–молодший М. З родинної хроніки. Поезії. Дума про похід... Упорядник та автор передм. Ульяновський В. Миколаїв: [б/в], 1993. 90 с.
2. Березовська Т. Рід Аркасів: просопографічний портрет на історичному тлі доби. Автореферат дисертації на здобуття наук. ст. канд. іст. наук. Одеса, 2003. 22 с.
3. Бойко Ю. Вибрані праці. К.: Мекедол, 1992. 382 с.
4. Гусейнов Г. Господні зерна: Художньо-документальний життєпис. У 8 кн.: Кривий Ріг: Видавничий дім, 2000-2004.
5. Золотухин А. Город Святого Николая: Древнейшая история. Николаев: Возможности Киммерии, 2002. 228с.
6. «Именованъ – город Николаев». Историко-краеведческий выпуск. Николаев: Дикий Сад, 1989. 302 с.
7. Миколаївський державний університет: віхи історії / Укл. В.Д.Будак, Л.В.Старовойт, О.П.Хаєцький, С.В.Підопригора. Миколаїв: Іліон, 2009. 184 с.
8. Мирошніченко Е. Чайка над лиманом. Беседи с писателями, статті, заметки о книгах: Сб. научно-публицистических статей / евгений Мирошніченко. Николаев: Илион, 2005. 84 с.
9. Мирошніченко Е. Живущие на перекрестке / Евгений Мирошніченко. Николаев: Илион. 2011. 150 с.
10. Науковий вісник Миколаївського державного університету. Випуск 7. Філологічні науки. – Миколаїв: вид.центр МДУ, 2004. 113 с.
11. Науковий вісник Миколаївського державного університету. Випуск 14. Філологічні науки. Миколаїв: вид.центр МДУ, 2007. 114 с.
12. Николаевцы. Энциклопедический словарь. Николаев: Возможности Киммерии, 1999. 374 с.
13. Освітнянські вітрила: Гуманітарний альманах. Випуск 1. Миколаїв: Іліон, 2003. 228 с.
14. Освітнянські вітрила: Гуманітарний альманах. Випуск 2. Миколаїв: Іліон, 2004. 234 с.
15. Освітнянські вітрила: Гуманітарний альманах. Випуск 3-4. Миколаїв: Іліон, 2006. 274 с.
16. Салига Т. Микола Вінграновський. Літературно-критичний нарис. К.: Рад. письменник, 1989. 167 с.
17. Старовойт Л., Марцінковський І., Мірошніченко О. Художня рецепція постаті

- Т.Г.Шевченка у творчості письменників Миколаївщини: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2014. 190 с.
18. Творчість Миколи Вінграновського в літературному контексті ХХ століття // Матеріали міжвузівської студентської наукової конференції. Миколаїв: вид.центр МДУ, 2007. 230 с.
  19. Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини / Укл. Марцінковський І. та ін. Миколаїв : НУК, 2014. 596 с.
  20. Шкварець В. Микола Миколайович Аркас: життя, творчість, діяльність. Миколаїв Одеса: Тетра, 2002. 260 с.
  21. Шкварець В. Ілля Борщак: життя, діяльність, творчість. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2002. 136 с.
  22. Шкварець В. Борис Миколайович Мозолевський: життя, творчість. Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 244 с.
  23. Шкварець В. Миколаївці: визначні історики і краєзнавці минулого. Миколаїв: ТОВ ВІД, 2004. 105 с.

13. Інформаційні ресурси

Електронні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайт Міністерства освіти та науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
3. Сайт Академії педагогічних наук України. URL: <http://www.apsu.org.ua/>
4. Государственная научная педагогическая библиотека им. К.Д.Ушинского URL: <http://www.gnpbu.ru>

Інформаційні ресурси

1. Література рідного краю. Посібник-хрестоматія / Кухар–Онишко О.С., Ситченко А.Л., Старовойт Л.В. Миколаїв: обл. інст.удоск.учит., 1994. 180 с. Кількість: 40.
2. Старовойт Л.В. Письменники Миколаївщини: Літературно-критичні матеріали до курсу «Літературне краєзнавство»: навчальний посібник / Л.В.Старовойт. – Миколаїв: Іліон, 2007. 132 с. Кількість: 20.
3. Старовойт Л.В. Література Миколаївщини: навчальний посібник до курсу «Літературне краєзнавство» для студентів філологічних спеціальностей. Миколаїв: Іліон, 2014. 250 с. Кількість: 30.
4. Старовойт Л., Марцінковський І., Мірошніченко О. Художня рецепція постаті Т.Г.Шевченка у творчості письменників Миколаївщини: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2014. 190 с. Кількість: 20.